

Komentované shrnutí konference Přínosy kohezní politiky

Petr Zahradník, člen NERV

Konference Přínosy kohezní politiky se obsahově zaměřila na pět problémových okruhů, k nimž účastníci nabídli řadu v zásadě konsensuálních, byť zároveň konstruktivně kritických pohledů:

1. Obecné přínosy kohezní politiky

V případě obecných přínosů kohezní politiky byl potěšujícím závěrem fakt, že **diskuse se odehrávala v hlavním kompetenčním proudu**. Byla vyhodnocována definice kohezní politiky a konstatováno její pozvolné přizpůsobování od nástroje původně vyrovnávajícího ekonomické výkonnosti mezi regiony k nástroji podpory konkurenceschopnosti, hospodářské akcelerace a dynamiky. Velký důraz by kladen na způsob evaluace efektů kohezní politiky, kde číselně vyhodnocené výstupy a ukazatele monitorující tempo vlastního čerpání jsou spíše nutné základní kameny, na něž by mělo navazovat **precizní vyhodnocení vlastních dopadů intervencí** kohezní politiky v podobě přínosů prosperitě a příspěvků růstu. V tomto kontextu byl současně zdůrazněn i kvalitativní institucionální přínos z pohledu větší zodpovědnosti a pozitivního vlivu na strategické vládnutí a jistá forma projektové disciplíny. S ohledem na budoucnost je kladen stále **větší důraz na potřebu partnerství a sdílení zájmů jednotlivých aktérů**. V neposlední řadě byl zmíněn i širší, současně však jeden z nejprimárnějších přínosů kohezní politiky, a to fungování Jednotného vnitřního trhu EU.

2. Porovnání současného programového období 2007 - 2013 s připravovaným programovým obdobím 2014 - 2020

V rámci porovnávání dvou programových období bylo jedním z neklíčovějších slov **poučení se**. Faktografie o průběhu nynějšího období z pohledu podílu certifikovaných výdajů na celkové alokaci na komparativní evropské úrovni sice naznačila, že pozice České republiky (s přibližně 35% podílem) sice není zcela lichotivá, současně však není příliš vzdálena od průměru EU (s přibližně 40% podílem), přičemž výčet zemí v obdobné situaci rovněž není skoupý (patří sem například Malta, Bulharsko, Rumunsko, Slovensko, Maďarsko či Itálie). Irsko, které je v tomto ohledu premiant, vykazuje hodnotu okolo 60 %. Pozornost se nicméně spíše překláněla směrem k období budoucímu, kde byly zdůvodňovány a vysvětlovány mnohé nové prvky, jež kohezní politiku čekají a principy, podle kterých bude uplatňována. Za klíčový byl označen především **integrováný územní přístup**, jehož respektování zásadně změní podobu provádění intervenčních strategií i pohled na území a jeho typologii. Zde bude kladen **důraz na identifikaci územních specifíků** a konkrétních regionálních potřeb, na něž budou intervence cíleny. Další důležité téma souvisí s potřebností disponovat hodnověrnou a využitelnou strategií, která se zaměřuje na priority, ignoruje nepodstatné detaily a okolnosti, a identifikuje skutečné priority. Současně bylo shledáno, že kvalita a **úroveň přípravy budoucího období je na nesrovnatelně vyšší úrovni**, než tomu bylo před sedmi lety při přípravě období nynějšího.

3. Diskuse principů, na nichž je kohezní politika postavena

Třetí významná oblast byla diskuse principů, které mají určovat prostředí kohezní politiky, jako jsou **strategičnost zaměření intervencí**, identifikace oblastí, kde dochází k tržním selháním a intervence, které mají přivodit jejich nápravu a opětovnou funkčnost, **administrativní a procesní jednoduchost** a **měřitelnost jednotlivých procesů** a jejich výsledků i dopadů. Velmi zajímavá diskusní část se týkala odpovědi na otázku, co že jsou to vlastně ony výsledky a dopady a zda nám jejich podstata neuniká absolutním a někdy i necitlivým měřením. V této souvislosti bylo oprávněně shledáno, že řízení kohezní politiky na úrovni příslušného státu je jedním z vůbec nejsložitějších projektů, jimž každá exekutiva čelí.

4. Faktografie

V souvislosti s měřitelností bylo v průběhu konference zmíněno množství užitečné doprovodné faktografie, včetně ilustrujících čísel, jež mnohdy složitou obsahovou debatu vhodně doprovázela a činila ji jasnější a srozumitelnější.

5. Dílčí ponaučení a poznámky

Obecný dojem ze závěrů konference by mohl být velmi potěšující, neboť:

- V průběhu názorového spektra bylo možné zaznamenat poměrně **silný konsensus vůči většině témat**, což může vzbudit naději, že kohezní politika nebude tak náchylná vůči neprospěšnému politikaření;

- Příprava příštího programového období se zdá být viditelně sofistikovanější a kompetentnější;

- Účastníci měly možnost uvědomit si **reálné váhy a možnosti kohezní politiky**, čemuž mohou být přizpůsobeny nástroje, s kterými budeme v příštím období pracovat.